Czym jest gra

Gra architektoniczna, której kartę startową właśnie trzymasz w ręku, jest specjalną odmianą turystycznej gry miejskiej. Jej celem jest edukacja architektoniczna. To w dawnych gmachach można znaleźć czytelną odpowiedź na pytania o historię mieszkańców Poznania, wartości, jakie im przyświecały czy też jak rozumieli piękno. W takiej podróży warto mieć dobrego przewodnika. Dziś będą nimi dawni budowniczowie miasta z okresu gotyku, renesansu i baroku. Uczestnicy ruszają więc śladem poznańskich zabytków i rozwiązują przygotowane dla nich zagadki, rozpoznając różne elementy architektoniczne. Dzięki temu odczytują sekretną wiadomość – hasło gry. Można je wpisać na stronie **www.gryturystyczne.pl**, by znaleźć się na liście zwycięzców gry.

Nieco historii

Historia poznańskich zabytków ma już ponad 1000 lat. Po 1253 roku, gdy książę Przemysł I lokował na lewym brzegu Warty miasto na prawie magdeburskim, duża część wznoszonych wówczas budowli skupiła się wokół dzisiejszego Starego Rynku. Pod koniec XIII w. rozpoczęto tu budowę ratusza, zamku oraz murów miejskich. Niebawem nad miastem dominowała wysoka wieża kolegiaty – kościoła farnego, którego fundamenty możemy dziś oglądać na placu Kolegiackim. W XIV i XV w. miasto stało się ważnym ośrodkiem handlowym w Europie. W XVI w. Poznań przeżywał swój złoty wiek i stał się znaczącym centrum nauki. Korzystne tendencje w gospodarce miejskiej utrzymywały się do pierwszej połowy XVII w., gdy rozwój Poznania został przerwany wojnami szwedzkimi i kolejnymi kryzysami. Te pierwsze kilkaset lat historii miasta to pokolenia mieszczan, którzy je tworzyli, ale również budowniczych i architektów. Trzech z nich będzie naszymi przewodnikami. Imienia pierwszego nie znamy, bowiem powstanie gotyckich budowli zawdzięczamy właśnie nieznanym dziś z imienia wędrownym mistrzom. Śladem gmachów renesansowych poprowadzi nas osiadły w Poznaniu, a przybyły aż z Italii Jan Baptysta di Quadro, który stał się jednym z ważniejszych twórców renesansu na naszych ziemiach. Architekturę baroku przybliży Jan Catenazzi, osiadły w Lesznie (także o włoskim rodowodzie).

Zasady gry

Przed Tobą plan okolic Starego Rynku w Poznaniu z dziwnymi znakami. To gmerki – stosowane przez rzemieślników (często budowlanych) symbole, umożliwiające identyfikację ich dzieł. W naszej zabawie skrywają tajną wiadomość – specjalny przekaz dla Ciebie od nas – poznańskich architektów. Czy uda Ci się go odczytać? Odwiedź miejsca wskazane przeze mnie i moich kolegów, by w każdym z punktów oznaczonych gmerkiem rozpoznać jeden z elementów architektury, które odnajdziesz w naszych szkicownikach. Zwróć uwagę, jaka litera znajduje się tam przy rozpoznanym przez Ciebie elemencie, a następnie wpisz ją w odpowiednich miejscach pod hasłem.

Powodzenia!

Sfinansowano ze środków budżetowych Miasta Poznania
#poznanwspiera

Gdy wytyczaliśmy plac pod poznański rynek, nie spodziewałem się, jak wiele przejdzie przeobrażeń na przestrzeni dziejów. Wielu mistrzów pracowało nad jego pięknem, każdy dodawał coś ze stylistyki swoich czasów. Działaniem, które nadało miejscu obecną formę, była odbudowa starego miasta po olbrzymich zniszczeniach w czasie II wojny światowej, dla której wielkie zasługi położył architekt i urbanista Zbigniew Zieliński.
Każdy z nas w trakcie swej pracy dochodził do myśli, która jest ukryta poniżej za tajemniczymi znakami – gmerkami. Czy uda Ci się ją odczytać? Wyrusz śladem poznańskich zabytków i podejmij architektoniczne wyzwanie!

Śladami staromiejskich zabytków

Turystyczna gra architektoniczna w Poznaniu

GRY TURYSTYCZNE
www.gryturystyczne.pl

Nie dla chwały ludzkiej, jeno dla wyższych rzeczy się trudziliśmy – przeto pierwsze elementy z mego szkicownika odnajdziesz właśnie na murach świątyń przy klasztorach podominikańskich – Katarzynek przy ul. Wronieckiej 9 (tu patrz przed siebie) i Braci Kaznodziejów przy ulicy – a jakże – Dominikańskiej (tu spójrz ku niebu). Obie świątynie mają dziś innych gospodarzy.

Wbrew krzywdzącym opiniom obok spraw duszy dbano w mych czasach również o sprawy ciała. Zapraszam Cię tedy do dwóch kamienic – przy ul. Gołębiej 2 (tu patrz przed siebie) i przy Starym Rynku 50 (tu spójrz ku niebu). Już w czasach baroku z okna tej drugiej wypadł ponoć mocno rozbawiony król...

Panoplium

R Motyw dekoracyjny złożony z elementów uzbrojenia

Kartusz

W Ornament w postaci ozdobnej tarczy, może być obramowaniem, np. dla herbu

Koncha

A Półkoliste sklepienie nad wnęką, kształtem przypominające muszlę

Lukarna

P Występ w połaci dachu z oknem

Tympanon

B Trójkątne pole na frontonie budynku, gładkie lub wypełnione dekoracją rzeźbiarską

Jan Baptysta di Quadro

Bez fałszywej skromności wyznam, że jestem właściwą osobą do oprowadzania śladami tutejszego renesansu. To przecież ja jestem autorem renesansowej przebudowy mieszczących się obok siebie w centrum Starego Rynku gmachów ratusza i wagi miejskiej. Aby odnaleźć elementy opisane w moim szkicowniku, należy na oba te budynki spojrzeć od strony ich głównych wejść. W obrębie rynku (pod nrem 84) jest kamienica, którą również przebudowałem, a nawet stałem się jej właścicielem, co łatwo zauważycie. Warto się jej przyjrzeć z obu stron.

Inni twórcy? No tak… byli. Przespaceruj się na przykład uważnie obok wielokrotnie przebudowywanego dawnego pałacu Górków (wzdłuż ulic Wodnej i Klasztornej).

Fryz

T Poziomy pas dekoracyjny zdobiący elewację budynku

Skarpa (przypora)

C Pionowe wzmocnienie zewnętrznej ściany budowli

Archiwolta

S Dekoracyjny łuk obramujący sklepione półkoliście otwory

Maswerk

E Ażurowa dekoracja, np. z kamienia lub cegieł, wypełniająca górną część gotyckiego okna

Sterczyna (pinakiel)

Ł Dekoracyjny pionowy element wieńczący

Będąc budowniczym kościoła oo. Jezuitów przy słynnym poznańskim kolegium, zupełnie nie spodziewałem się, że po zawaleniu starej kolegiaty to on właśnie stanie się nową farą. Dlatego najpierw zaproszę Cię właśnie do zapoznania się z tym gmachem (ul. Gołębia 1a), który wzorowałem na rzymskiej świątyni Il Gesù. Spójrz koniecznie na ścianę frontową.

Jako że zaprojektowałem też nowy gmach sąsiedniego kolegium jezuickiego (przy placu Kolegiackim 17), koniecznie spójrz na jego fasadę, stając w centrum placu (tam, gdzie można zobaczyć pozostałości starej fary). Dobrze też zrobisz, gdy spojrzysz na barokowe fasady pałacu Działyńskich (Stary Rynek 78) i kościoła przy ul. Żydowskiej 34.

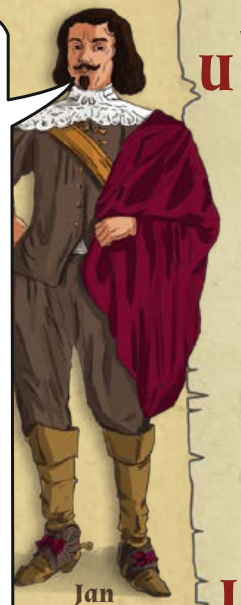

Jan Catenazzi

Sgraffito

U Technika zdobienia ścian przez nakładanie różnobarwnych warstw tynku i tworzenie wzorów przez zeskrobywanie wierzchnich warstw

Krokszty

Y Wsporniki (dwa lub więcej) podtrzymujące np. wykusz, gzyms

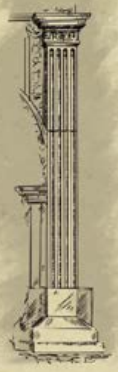

Pilaster

L Płaski filar (dekoracyjny lub konstrukcyjny) lekko wystający ze ściany

Attyka

I Dekoracyjna ścianka wieńcząca elewację budynku, zasłaniająca niskie poddasze lub dach

Loggia

Z Otwarta wnęka w zewnętrznej płaszczyźnie budynku

12+ WIEK GRACZA

1h ŚREDNI CZAS

AUTOR GRY: Agnieszka Przybyszewska WSPÓŁPRACA: Szymon Dąbrowski OPRACOWANIE GRAFICZNE: Damian Dankowski KOREKTA: Cała Jaskrawość KARTOGRAFIA: Open Street Map